

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
ȘCOALA DOCTORALĂ „EDUCAȚIE, REFLECȚIE, DEZVOLTARE”

MODELAREA COMPETENȚEI COMUNICATIVE
INTERCULTURALE A STUDENȚILOR.
APLICAȚII PENTRU FORMAREA INIȚIALĂ LA
SPECIALIZAREA ENGLEZĂ

TEZĂ DE DOCTORAT
REZUMAT

Coordonator științific

Prof. Univ. Dr. MUȘATA BOCOȘ

Doctorand

PETRUȘ (căs. POP) RALUCA

Cluj-Napoca

2014

CUPRINS

SECȚIUNEA I

FUNDAMENTE TEORETICE.

CAPITOLUL I

MIZE ACTUALE ÎN PREDAREA LIMBILOR STRĂINE DIN PERSPECTIVA MODELĂRII COMPETENȚEI COMUNICATIVE INTERCULTURALE

- I.1. Circumscrierea temei lucrării spațiului internațional și celui național
- I.2. Fundamentarea teoretică în context legislativ și curricular
- I.3. Conceptul de competență
  - I.3.1. Abordări teoretico-fundamentale
  - I.3.2. Modele de dezvoltare a competenței comunicative interculturale
  - I.3.3. Competența comunicativă interculturală în contextul predării limbii engleze
- I.4. Principii teoretice care susțin modelarea competenței comunicative interculturale
  - I.4.1. Principiile învățării limbilor străine. Conexiuni (inter)culturale
  - I.4.2. Principiile educației interculturale
    - 1.4.2.1. Repere teoretice în educația interculturală
    - I.4.2.2. Statutul educației interculturale
    - I.4.2.3. Educația interculturală în raport cu domeniul predării limbilor străine
    - I.4.2.4. Perspective multiculturale și interculturale în educație
  - I.4.3. Reprezentări și caracteristici ale culturii
- I.5. Cunoștințe, abilități și atitudini care contribuie la modelarea competenței comunicative interculturale

CAPITOLUL II

VALORIZAREA COMPETENȚEI COMUNICATIVE INTERCULTURALE ÎN CADRUL SEMINARULUI *DIDACTICA LIMBII ENGLEZE*

- II.1. Profesionalizarea carierei didactice

- II. 1.1. Perspective constructiviste în formarea inițială a viitoarelor cadre didactice
- II.1.2. Reconceptualizări ale modelului vorbitorului nativ și ale vorbitorului non-nativ în contextul predării limbilor străine
- II.1.3. Redimensionarea rolurilor cadrului didactic în contextul valorificării perspectivei interculturale în predarea limbilor străine
- II.2. Utilizarea documentelor autentice în predarea limbii engleze cu scopul de a facilita modelarea competenței comunicative interculturale
- II.3. Activități didactice care favorizează integrarea componentelor culturale în cadrul predării limbii engleze
- II.4. Predarea limbii engleze ca modalitate de interacțiune socială

CAPITOLUL III

EVALUAREA COMPETENȚEI COMUNICATIVE INTERCULTURALE

- III.1. Provocări în evaluarea competenței comunicative interculturale
  - III.1.1. Perspective generale
  - III.1.2. Provocări în context concret
- III.2. Modele de evaluare a competenței comunicative interculturale
  - III.2.1. Perspective cantitative și calitative
  - III.2.2. Perspective formative și sumative

SECȚIUNEA A II-A

DEMERSUL EXPERIMENTAL.

MODELAREA COMPETENȚEI COMUNICATIVE INTERCULTURALE A STUDENȚILOR DE LA SPECIALIZAREA ENGLEZĂ PRIN PERSPECTIVA UTILIZĂRII UNUI SISTEM DE ACTIVITĂȚI DE PROIECTARE AXATE PE VALORIFICAREA DOCUMENTELOR AUTENTICE

CAPITOLUL IV

COORDONATELE GENERALE ALE CERCETĂRII

- IV.1. Delimitarea problematicii cercetării
- IV.2. Designul cercetării

- IV.2.1. Scop și obiective
- IV.2.2. Ipotezele și variabilele cercetării
- IV.2.3. Metodele și instrumentele de cercetare valorificate
- IV.2.4. Alcătuirea eșantionului de participanți
- IV.2.5. Eșantionul de conținut

CAPITOLUL V

ETAPA PRE-EXPERIMENTALĂ

- V.1. Scopul și obiectivele etapei pre-experimentale
- V.2. Metoda și instrumentele de cercetare aplicate
- V.3. Rezultatele cercetării pre-experimentale

CAPITOLUL VI

ETAPA EXPERIMENTULUI FORMATIV

- VI.1. Descriere generală privind desfășurarea etapei experimentului formativ
- VI.2. Argumente pentru modalitatea de intervenție formativă axată pe valorificarea documentelor autentice cu scopul de a modela competența comunicativă interculturală a studenților
- VI.3. Conținuturile cognitive, acționale și atitudinale vizate de activitățile didactice formative

CAPITOLUL VII

ETAPA POST-EXPERIMENTALĂ

- VII.1. Precizări generale privind etapa post-experimentală
- VII.2. Analiza și interpretarea datelor colectate în cadrul celor cinci activități didactice formative
  - VII.2.1. Analiza și interpretarea datelor pentru activitatea didactică formativă nr. 1
  - VII.2.2. Analiza și interpretarea datelor pentru activitatea didactică formativă nr. 2
  - VII.2.3. Analiza și interpretarea datelor pentru activitatea didactică formativă nr. 3
  - VII.2.4. Analiza și interpretarea datelor pentru activitatea didactică formativă

nr. 4

VII.2.5. Analiza și interpretarea datelor pentru activitatea didactică formativă

nr. 5

VII. 3. Analiza și interpretarea datelor colectate utilizând metoda studiului de caz

VII.4. Analiza și interpretarea datelor colectate utilizând metoda interviului: focus-grup

VII.5. Analiza și interpretarea datelor colectate prin intermediul chestionarului de culegere a opiniilor

VII.6. Analiza și interpretarea datelor colectate prin intermediul chestionarului de autoevaluare pentru studenți

VII.7. Analiza și interpretarea datelor colectate prin intermediul chestionarului de culegere a feedback-ului

CAPITOLUL VIII

CONCLUZII

VIII.1. Concluzii referitoare la impactul sistemului de activități didactice formative bazate pe conținuturi cognitive, acționale și atitudinale interculturale

VIII.2. Recomandări educaționale

BIBLIOGRAFIE

ANEXE

Cuvinte și sintagme cheie: competența comunicativă interculturală, documente autentice, vorbitorul intercultural, identitatea profesională a cadrului didactic non-nativ care predă limba engleză, paradigma interculturală în predarea limbilor străine, cunoștințe, abilități și atitudini interculturale, demers infuzional, limbă maternă, limbă străină.

Teza de doctorat *Modelarea competenței comunicative interculturale a studenților. Aplicații pentru formarea inițială la specializarea engleză*, este constituită din două mari secțiuni. În prima secțiune intitulată *Fundamente teoretice* sunt prezentate o serie de abordări teoretico-fundamentale care susțin necesitatea modelării competenței interculturale cognitive a studenților în cadrul formării inițiale. De asemenea, în această secțiune care cuprinde trei capitole este valorificată literatura de specialitate, națională și internațională, fiind făcute numeroase trimiteri la studii de actualitate și relevante pentru lucrarea de față.

A doua secțiune intitulată *Demers experimental. Modelarea competenței comunicative interculturale a studenților de la specializarea engleză prin perspectiva utilizării unui sistem de activități de proiectare axate pe valorificarea documentelor autentice*, cuprinde cinci capitole care indică etapele experimentului pedagogic realizat: etapa pre-experimentală, etapa experimentului formativ și etapa post-experimentală.

Capitolul I - Mize actuale în predarea limbilor străine din perspectiva modelării competenței comunicative interculturale cuprinde o prezentare detaliată a elementelor care diferențiază experimentul pedagogic realizat de alte studii efectuate în domeniu, fiind indicată de asemenea motivația alegerii temei investigate. Am pornit în demersul nostru de la ideea conform căreia limba reprezintă un reper identitar al unui grup social, motiv pentru care interpretarea componentei lingvistice a unui mesaj este influențată de contextul socio-cultural în care are loc actul comunicării. De aceea, am pornit demersul nostru cu convingerea că învățarea sau predarea unei limbi străine trebuie să aibă ca punct de reper conștientizarea faptului că limba reprezintă atât un fenomen lingvistic, cât și unul social.

Educația oferă pârgurile necesare pentru a susține integrarea socială a elevilor și pentru a-i implica pe aceștia într-un proces de descoperire și relaționare cu cultura vehiculată în acel context educativ. Pornind de la această relație de reciprocitate și luând în considerare cazul particular al predării limbilor străine într-un context educativ formal, susținem faptul că este necesară modelarea competenței comunicative interculturale atât a cadrelor didactice, cât și a elevilor, pentru a gestiona corespunzător contactul intercultural.

Ca urmare a caracterului ambivalent al limbii (de fenomen lingvistic și social), învățarea unei limbi străine oferă implicit o deschidere spre valori și norme culturale. De aceea, această deschidere se conturează la nivelul comunicării interculturale prin conținuturi atitudinale, care sunt complementare conținuturilor cognitive și acționale. Motivăm această complementaritate prin faptul că învățarea unei limbi străine favorizează expunerea la un context lingvistic și social nou, determinând individul să manifeste o serie de atitudini față de

această noutate. Pentru a facilita dezvoltarea acestor cunoștințe de către elevi, precum și modelarea unor atitudini și abilități, este necesară o pregătire adecvată a cadrelor didactice.

Romița Iucu (2007, p. 29) afirmă că formarea cadrelor didactice reprezintă o componentă fundamentală a procesului de redefinire culturală a Europei contemporane. Uniunea Europeană și Comisia Europeană, prin intermediul diferitelor politici educaționale și reglementări (Carta Albă a dialogului intercultural, Ghidul privind obiectivele predării și învățării limbii, recomandarea 2006/962/EC), pun tot mai mult accentul pe înțelegerea și acceptarea diferențelor culturale în contexte diverse, fie ele profesionale, sociale sau educaționale.

Dezvoltarea cadrului didactic în plan personal și profesional are întotdeauna loc într-un context socio-cultural. Astfel, în contextul profesionalizării cadrelor didactice care predau limbi străine este oportună înțelegerea și explorarea acestei interferențe a planului socio-cultural. De aceea, considerăm că modul în care cadrele didactice percep relația cu cultura, atât din perspectivă personală, cât și profesională constituie un reper relevant în cadrul predării limbilor străine, unde contactul cu o cultură diferită nu poate să fie evitat.

O metodă neinvazivă de integrare a dimensiunii interculturale în curriculum este cea de *infuzare*, propusă de Cucuș, C. (2000, p. 265). Aceasta constă în a integra un concept într-o lecție, în așa fel încât acesta îi dă o anumită coloratură și un sens nou. Conținuturile vor fi predate luând în considerare acest nou centru de interes. O analiză a literaturii de specialitate din România a indicat faptul că există un interes ridicat pentru infuzarea procesului de predare-învățare cu o perspectivă interculturală. Numeroase articole teoretico-fundamentale și cercetări empirice aduc în discuție necesitatea formării inițiale și continue a cadrelor didactice din perspectiva dezvoltării competenței comunicative interculturale (Bârlogeanu, L., 2005; Nedelcu, A., 2008; Cozma, T., Butnaru, S., Cucuș, C., 2001; Pricope, M., 2013; Bâzgan, M., Norel, M., 2013; Cozma, T., 2001; Cosma, M., Cosma, B., 2006; Savu, E., 2014;)

Elementul de noutate al cercetării noastre constă în utilizarea în cadrul seminarului *Didactica limbii engleze* a documentelor autentice cu scopul de a modela cunoștințe, abilități și atitudini interculturale. Analizând literatura de specialitate din România am observat că nu există la momentul de față cercetări care să propună valorificarea **documentelor autentice** ca resurse didactice în vederea modelării competenței comunicative interculturale într-un context educativ formal. Aceste documente autentice reprezintă resurse scrise sau audio-vizuale care pot fi exploatare din punct de vedere didactic, chiar dacă acestea nu au fost create explicit cu scopul de a fi utilizate într-un context educațional. Definiția de lucru utilizată în cadrul

cercetării noastre este următoarea: ***documentele autentice sunt documente cu încărcătură culturală care pot fi valorificate didactic în vederea dezvoltării de cunoștințe, abilități și atitudini interculturale.***

În primul capitol s-a urmărit de asemenea fundamentarea teoretică în context legislativ, concret și curricular a cercetării întreprinse făcându-se referire la numeroase reglementări europene care vizează, în contextul formării inițiale și continue a cadrelor didactice, infuzarea perspectivei interculturale în activitatea didactică desfășurată și în conținuturile predate.

În cadrul acestui capitol am abordat conceptul de *competență* din diferite perspective teoretico-fundamentale bazate pe literatura de specialitate din străinătate și din România și am propus gruparea acestor definiții în trei paradigme:

- conceptul de competență ca *performanță* (Perrenoud, P., 2005; Tradif, J., 2003; Herling 2000; Spencer L.M. și Spencer S.M. 1993;)
- conceptul de competență ca *proces* (Parry, S., 1996; Chiș, V., 2005; Bocoș, M., 2008; Delory C., 2002; Gnahs, D., 2007; Potolea D., Toma S., 2010; Ionescu, M., 2007;)
- conceptul de competență ca *perspectivă constructivistă* (Stoof, A., 2005;)

Deoarece termenul de *competență* se raportează diferit la diversele domenii în care este utilizat, am considerat oportună propunerea unei definiții operaționale a competenței comunicative interculturale care va fi definiția de lucru la care ne vom raporta în întreaga lucrare. În cadrul cercetării de față am abordat conceptul de competență ca perspectivă constructivistă (Stoof, A., 2005;). Valorificând literatura de specialitate considerăm **competența comunicativă interculturală ca fiind un ansamblu de cunoștințe, abilități și atitudini care se modelează gradual, încurajând la reconceptualizări în dimensiunea personală și profesională a individului ca urmare a implicării într-un contact intercultural contextualizat formal.**

Competența comunicativă interculturală constituie un construct complex care se regăsește în literatura de specialitate sub diferite denumiri: competență transculturală [*cross-cultural competence*] (Berry et al. 1992 apud. Gupta, A.S., 2003, p. 159), sensibilitate interculturală [*intercultural sensitivity*], comunicare transculturală [*transcultural communication*], adaptare transculturală [*cross-cultural adaptation*], competență internațională [*international competence*], conștientizare interculturală [cross-cultural awareness], competență culturală [cultural competence], sensibilitate culturală [cultural sensitivity], competență globală [*global competence*] (Fantini, A., 2006 apud. Sinicrope, C.,

Norris, J., Watanabe, Y., 2007, p. 1), competență metaculturală [*metacultural competence*] (Sharifian, F., 2011, p. 98) sau conștientizare socioculturală [*intercultural awareness*] (CCERL_en, 2001, p. 103). Pentru a conferi unitate în lucrarea de față am optat pentru utilizarea unui singur termen, și anume cel de *competență comunicativă interculturală*.

În cadrul cercetării întreprinse am considerat că modelul de dezvoltare a competenței comunicative interculturale propus de Deardorff, D. (2006) se pliază pe demersul cercetării noastre și pune în valoare ideea conform căreia profesia didactică încorporează și o componentă personală, reflexivă, nu doar cunoștințe și abilități specifice domeniului de instruire. Caracterul procesual al acestui model se înscrie de asemenea în viziunea sistemică a modelării competențelor. Prezentăm în Figura nr. 1. componentele modelului dinamic propus de Deardorff, D. (2006):

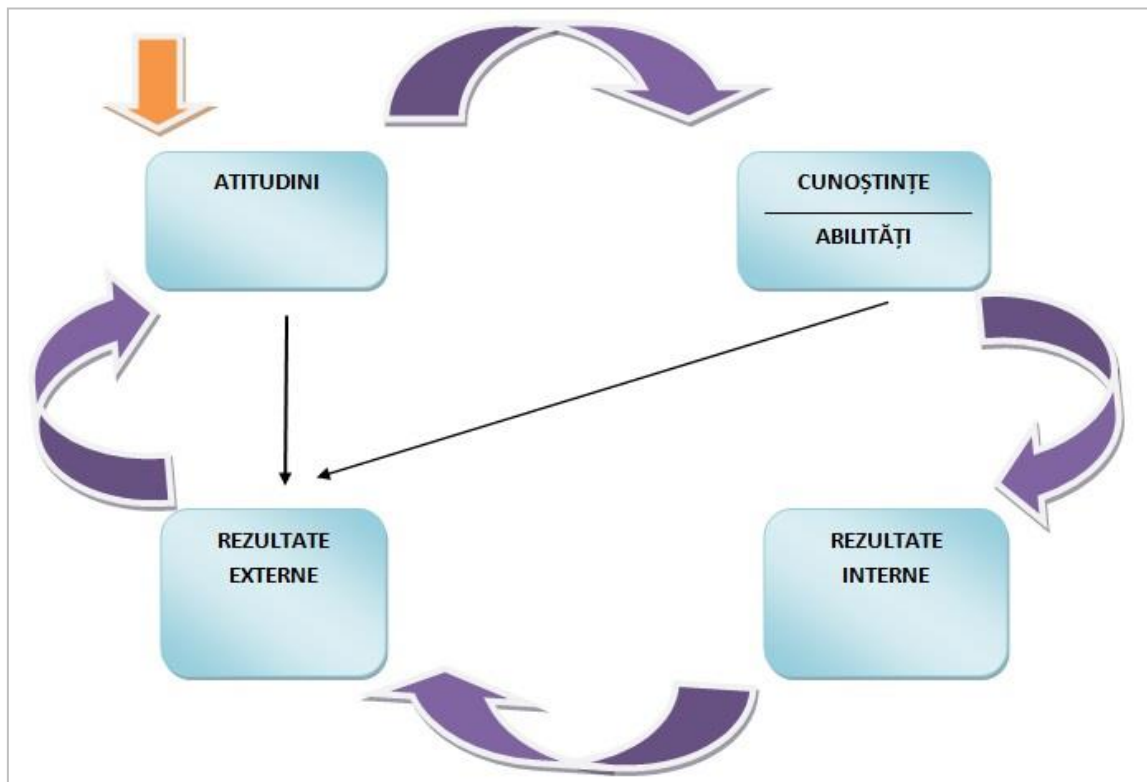

Figura nr. 1. Deardorff - Modelul de dezvoltare a competenței comunicative interculturale (adaptat după Deardorff, D., 2006)

În cercetarea noastră considerăm că modelarea competenței comunicative interculturale are la bază trei componente:

- principiile de predare și învățare a limbilor străine

- principiile educației interculturale
- componenta culturală în cadrul predării limbilor străine

În cadrul acestui capitol au fost indicate o serie de cunoștințe, abilități și atitudini interculturale pe care cadrul didactic trebuie să le demonstreze în contextul predării limbilor străine.

Concluzionăm în primul capitol faptul că cercetarea noastră este conformă cu reperele existente în pregătirea profesională a cadrelor didactice, atât la nivel internațional, cât și național, și aduce ca element de noutate utilizarea documentelor autentice în vederea modelării competenței comunicative interculturale într-un context educativ formal.

Capitolul II - Valorizarea competenței comunicative interculturale în cadrul seminarului *Didactica limbii engleze* a urmărit identificarea unor perspective constructiviste în formarea inițială a viitoarelor cadre didactice, precum și câteva reconceptualizări ale modelului vorbitorului nativ și ale vorbitorului non-nativ în contextul predării limbilor străine.

Având în vedere multitudinea de modalități prin intermediul cărora cultura este reflectată prin limbă, s-a conturat necesitatea unei schimbări de perspectivă în ceea ce privește raportarea indivizilor la modelul vorbitorului nativ. Byram, M. (2008, p. 57) afirmă că, începând cu anii 1980, influența pe care o exercita modelul vorbitorului nativ asupra celor care învățau o limbă străină a început să fie contestată deoarece acesta reprezenta un ideal de neatins. Valorificând literatura de specialitate și ținând cont de scopul și obiectivele cercetării noastre, propunem următoarea **definiție de lucru** a conceptului de **vorbitor intercultural**: *o persoană care este conștientă de identitatea pe care și-o proiectează în limba și cultura cu care intră în contact, care este capabilă să anticipeze cunoștințele, abilitățile și atitudinile interculturale pe care trebuie să le demonstreze în contexte educative formale și care are o atitudine reflexivă asupra propriului parcurs de formare profesională și personală.*

În cadrul acestui capitol a fost abordată și problematica redimensionării rolurilor cadrului didactic în contextul valorificării dimensiunii interculturale în predarea limbilor străine. Profesorul este perceput în contextul actual ca fiind un „agent al schimbării care promovează înțelegerea și toleranța” (Delors, J., 2000, p. 119), care trebuie să formuleze „un discurs accesibil și semnificativ pentru toate grupurile a căror compoziție este, din punct de vedere cultural, din ce în ce mai diversificată” (Conseil superior de l’*éducation* 1987, p. 14 apud. Cucuș, C., 2000, p. 259). Educatorului intercultural i se atribuie un nou rol, cel de „modelator al relațiilor interumane și interculturale” (Cozma, T., 2011, p. 212), întrucât învățarea interculturală cuprinde întreaga persoană.

În ceea ce privește responsabilitățile cadrului didactic, Gardner, H. (1985, p. 146 apud. Regan, T., Osborn, T.A., 2002, p. 64) afirmă că, spre deosebire de alte materii, predarea limbilor străine face apel la demonstrarea unor comportamente și abilități care sunt specifice unei alte comunități. În viziunea noastră, această responsabilitate constituie punctul central care angrenează această schimbare de paradigmă în domeniul predării limbilor străine. Acest accent pus pe componenta acțională și pe cea atitudinală determină reconceptualizări în activitatea de instruire și redimensionări în ceea ce privește rolurile asumate de cadrul didactic.

Am indicat de asemenea punctele forte ale utilizării resurselor didactice autentice în predarea limbii engleze cu scopul de a facilita modelarea competenței comunicative interculturale a celor care învață limbi străine. Resursele sau documentele autentice nu vizează un anumit nivel de cunoștințe, nu au scopul de a modela anumite atitudini sau de a perfecționa anumite abilități. Prin urmare, utilizarea acestora într-un cadru educațional formal rămâne la latitudinea cadrului didactic, realizându-se o transpoziție didactică internă. În alegerea acestor resurse autentice cadrul didactic trebuie să țină cont de câteva detalii: de registrul lingvistic promovat de respectiva resursă, de specificul temei alese, de interesul și motivația elevilor, de posibilitatea de adaptare a resursei la un anumit nivel de cunoștințe etc. În cadrul cercetării noastre au fost utilizate următoarele documente autentice: video-clipuri, elemente de literatură pentru copii și proverbe.

Există o diversitate de activități didactice care pot fi utilizate pentru a modela competența comunicativă interculturală a elevilor în contextul predării limbii engleze. Numeroși autori (Corbett, J., 2010; Vannestttâl, M.E., Vannestttâl, A. 2013; Lazar, I., et al. 2007;) au fost preocupați de adaptarea unor activități didactice la perspectiva interculturală, sesizând nevoia de a oferi un suport practic cadrelor didactice. Lazar et al. (2007, p. 16-17) propun o serie de tipuri de activități care favorizează modelarea competenței comunicative interculturale:

- asaltul de idei (brainstorming) – pentru a identifica modul în care elevii se raportează față de anumite concepte și situații;
- prezentări – pentru a aduce în prim plan experiențele elevilor;
- studii de caz – pentru a conștientiza diferențele culturale și relevanța acestora în contextul comunicării într-o limbă străină;
- jocuri de rol și simulări – pentru a crea un context în care elevii pot să pună în practică cunoștințele, abilitățile și atitudinile pe care și le-au dezvoltat;

- proiecte în grup – pentru a responsabiliza elevii și pentru a le dezvolta comunicarea interpersonală;
- activități care implică studii etnografice – pentru a le demonstra elevilor faptul că vor învăța limba străină prin intermediul observațiilor personale și a interviurilor realizate;
- chestionare – pentru a le oferi elevilor informații concrete despre diferite culturi.

Observăm că majoritatea activităților propuse mai sus determină elevii să colaboreze fie în perechi, fie în grupuri mai mari. Dinamica grupului este relevantă în modelarea competenței comunicative interculturale deoarece perspectiva interculturală asupra predării limbilor străine încurajează dialogul în manieră orizontală între cadrul didactic și elevi.

Este important să precizăm faptul că o perspectivă interculturală în predare propune o nouă direcție și anume recunoașterea aportului pe care îl exercită dimensiunea culturală în procesul de achiziție a limbii străine. Perspectiva interculturală intenționează să aducă în prim plan în cadrul orei de limbă engleză nevoia de înțelegere de sine și a celuilalt prin intermediul limbii, fie ea maternă sau limbă străină. Legătura complexă dintre limbă și cultură este exploatată și utilizată ca modalitate de promovare a înțelegerii și acceptării diversității culturale.

Capitolul III - Evaluarea competenței comunicative interculturale indică, din perspectivă generală și a contextului concret, o serie de provocări în evaluarea competenței comunicative interculturale. O analiză a literaturii de specialitate s-a concretizat în prezentarea unor modele de evaluare a competenței comunicative interculturale, fiind luate în considerare două perspective: a) perspective cantitative și calitative și b) perspective formative și sumative. În cadrul cercetării de față a fost luată în considerare perspectiva formativă a evaluării competenței comunicative interculturale, ținându-se cont de punctele forte și de oportunitățile oferite de acest tip de evaluare.

Capitolul IV - Coordonatele generale ale cercetării prezintă designul cercetării (scopul, obiectivele și durata cercetării, ipoteza și variabilele cercetării, sistemul metodologic valorificat, eșantionul de participanți și eșantionul de conținut).

Scopurile cercetării sunt acelea de a **investiga percepția studenților privind relevanța integrării unei perspective interculturale în contextul predării limbilor străine, precum și modelarea competenței comunicative interculturale a acestora în cadrul formării inițiale.**

Valorificând literatura de specialitate și axându-ne în mod particular pe cunoștințele, abilitățile și atitudinile pe care viitorul cadru didactic trebuie să le demonstreze în contextul

schimbării de paradigmă în predarea limbilor străine am formulat următoarea **ipoteză a cercetării**:

Utilizarea de către studenții de anul II de la specializarea engleză a documentelor autentice în proiectarea de activități didactice în cadrul studierii disciplinei Didactica limbii engleze contribuie semnificativ la modelarea competenței comunicative interculturale a acestora în contexte formale.

În cadrul acestei cercetări au intervenit două categorii de variabile:

- **Variabila independentă a cercetării:** *Utilizarea de către studenții de anul II de la specializarea engleză a documentelor autentice (proverbe, elemente de literatură pentru copii, videoclipuri) în proiectarea de activități didactice în cadrul studierii disciplinei Didactica limbii engleze.*

Pentru studierea nivelului de dezvoltare a competenței comunicative interculturale am urmărit ca indicator operațional măsura în care sunt operante conținuturile cognitive, acționale și atitudinale obiectivate în:

- **Variabila dependentă principală a cercetării:**
  - nivelul de operare a conținuturilor cognitive
  - nivelul de operare a conținuturilor acționale
  - nivelul de operare a conținuturilor atitudinale

Grupul țintă al acestei cercetări a fost constituit din studenții care au participat în anul universitar 2012-2013, semestrul al doilea, la seminarul *Didactica limbii engleze*. Ne-am propus implicarea unei populații totale de **76 de studenți** care reprezintă de faptul numărul total de studenți înscriși la modulul pedagogic în semestrul al doilea. Prin urmare nu au existat criterii de selecție a acestui eșantion de participanți. Studenții au două specializări diferite: filologie, respectiv limbi moderne aplicate (LMA).

Metoda experimentală utilizată în cadrul acestei cercetări este **tehnica eșantionului unic**. Acestei tehnici îi corespunde un **design experimental intrasubiecți**, care presupune urmărirea grupului în toate etapele experimentului și analizarea evoluției sale (Bocoș, M. 2003, p. 66).

În cadrul cercetării întreprinse am valorificat următoarele **metode de cercetare**:

- metoda experimentului didactic
- metoda anchetei pe bază de chestionar
- metoda studiului de caz
- metoda analizei produselor activității subiecților
- metoda interviului: focus-grup

Au fost utilizate următoarele **instrumente de cercetare**: chestionare, ghidul de interviu și grila de observație.

Capitolul V – Etapa pre-experimentală a vizat câteva obiective:

- identificarea nivelului de cunoștințe al studenților privind conceptul de *învățare interculturală*
- identificarea nivelului de cunoștințe al studenților privind componentele culturale (observabile și neobservabile) ale limbii țintă
- identificarea opiniei studenților cu privire la cunoștințele, abilitățile și atitudinile necesare pentru a deveni un vorbitor intercultural
- identificarea opiniei studenților cu privire la necesitatea predării unei limbi străine prin valorificarea componentelor culturale

Metoda valorificată în cadrul etapei pre-experimentale a fost **metoda anchetei pe bază de chestionar**. **Instrumentul** utilizat a fost **chestionarul**. Au fost administrate trei chestionare. Primul chestionar a fost construit din itemi subiectivi și a oferit participanților posibilitatea de a reflecta asupra relevanței integrării componentelor culturale în predarea limbilor străine. Datele obținute au fost evaluate calitativ. Al doilea chestionar a fost alcătuit din itemi obiectivi care au fost interpretați statistic. Al treilea chestionar - Chestionarul de autoevaluare pentru studenți - a fost alcătuit din itemi obiectivi care au fost interpretați statistic. Acest chestionar a fost administrat și în post-test.

În baza interpretării datelor obținute în cadrul etapei pre-experimentale în urma administrării celor trei chestionare, conchidem că **este necesar ca participanții să fie implicați în activități didactice formative care să le permită însușirea adecvată, integratoare și complexă a componentelor culturale în vederea modelării cunoștințelor, abilităților și atitudinilor interculturale ale acestora.**

Capitolul VI - Etapa experimentului formativ a constat în integrarea a cinci activități didactice formative în cadrul seminarului *Didactica limbii engleze*. Includerea acestor activități în cadrul seminarului a avut la bază următoarele două perspective:

- **rol de informare** a participanților privind includerea perspectivei interculturale în predarea limbii engleze
- **rol de modelare** a competenței comunicative interculturale.

Indicăm în tabelul nr. 1 planificarea acestor activități didactice formative în cursul semestrului al doilea al anului universitar 2012-2013:

Nume	Perioada
Activitatea didactică formativă nr. 1 – <i>Integrarea elementelor culturale în activități didactice care vizează diferite stiluri de învățare și abilități (a se vedea anexa nr. 4)</i>	11 - 15 martie 2013
Activitatea didactică formativă nr. 2 – <i>Utilizarea proverbelor în calitate de resurse didactice autentice în vederea modelării competenței comunicative interculturale (a se vedea anexele nr. 5a, 5b, 5c)</i>	18 - 29 martie 2013
Activitatea didactică formativă nr. 3 – <i>Identitatea cadrului didactic nativ și a celui non-nativ în contextul predării limbii engleze (a se vedea anexa nr. 7)</i>	1 – 5 aprilie 2013
Activitatea didactică formativă nr. 4 – <i>Utilizarea poveștilor în calitate de resurse didactice autentice în vederea modelării competenței comunicative interculturale (a se vedea anexa nr. 8)</i>	8 – 19 aprilie 2013
Activitatea didactică formativă nr. 5 – <i>Modelul vorbitorului nativ și a vorbitorului intercultural în contextul învățării limbii engleze (a se vedea anexa nr. 9)</i>	20 - 31 mai 2013

Tabel nr. 1. Planificarea activităților didactice în cursul semestrului al doilea al anului universitar 2012-2013

Pentru fiecare activitate didactică am indicat conținuturile cognitive, acționale și atitudinale vizate.

Capitolul VII – Etapa post-experimentală prezintă impactul pe care activitățile didactice formative l-au avut asupra nivelului de modelare a celor trei componente ale competenței comunicative interculturale. În cadrul acestui capitol am analizat și interpretat datele colectate în cadrul celor cinci activități didactice formative, în urma realizării studiului

de caz, a focus-grupului și în urma administrării chestionarului de culegere a opiniilor, a chestionarului de autoevaluare pentru studenți și a chestionarului de culegere a feedback-ului.

Am valorificat metoda **studiului de caz** deoarece aceasta s-a pliat pe tema cercetării noastre și a permis „surprinderea unor atitudini, sentimente și experiențe care sunt greu de investigat prin intermediul altor metode sau tehnici (Agabrian 2004. apud. Popa, N.L., Antonesei, L., Labăr A.V., 2009, p. 60). Deoarece modelarea competenței comunicative interculturale implică un demers personal de dezvoltare a componentelor cognitive, acționale și atitudinale, am considerat ca fiind relevantă exemplificarea unei astfel de experiențe formative pentru a surprinde evoluția unui subiect investigat. Datele obținute au fost analizate din punct de vedere calitativ. Interuiul nestructurat și grila de observație reprezintă concepții proprii.

În cadrul **focus-grupului** s-a realizat o sesiune de discuții pe tema: *Predarea limbii engleze din perspectivă interculturală*. Acest ghid de interviu reprezintă o concepție proprie.

Chestionarul de autoevaluare pentru studenți a fost administrat inițial în cadrul etapei pre-experimentale și mai apoi în post-test, în momentul finalizării seminarului *Didactica limbii engleze*. Pentru analiza statistică a răspunsurile acordate în pre-test și post-test a fost utilizat programul IBM SPSS Statistics, versiunea 21.

O primă analiză o constituie mediile obținute pentru fiecare item în pre-test și post-test. Aceste date sunt indicate în tabelul nr. 2:

Pre-test				Posttest		
Item	N	Mean	Std. deviation	N	Mean	Std. deviation
Item nr. 1	42	2,52381	,772	42	2,26190	,828
Item nr. 2		2,50000	,803		2,28571	,805
Item nr. 3		3,97619	,643		4,33333	,477
Item nr. 4		3,57143	,830		4,00000	,662
Item nr. 5		3,26190	,700		3,78571	,645
Item nr. 6		3,80952	,671		4,26190	,543
Item nr. 7		4,02381	,562		4,23810	,576
Item nr. 8		3,95238	,622		4,28570	,553
Item nr. 9		3,90476	,617		4,33330	,570
Item nr. 10		4,76190	,431		4,88100	,327

Tabelul nr. 2. Mediile obținute în pre-test și post-test pentru chestionarul de autoevaluare pentru studenți

Testul t pentru eșantioane independente reprezintă o modalitate statistică de a investiga dacă există diferențe semnificative între datele obținute în pre-test și cele din post-test, pentru a valida astfel ipoteza cercetării.

Indicăm în tabelul nr. 3 media nivelului de dezvoltare în pre-test și post-test:

Paired Samples Statistics				
	Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
pre-test	3,628	10	,699	,221
post-test	3,866	10	,884	,279

Tabelul nr. 3. Media nivelului de dezvoltare în pre-test și post-test pentru chestionarul de autoevaluare pentru studenți

Prezentăm în tabelul nr. 4 măsura în care cele două seturi de scoruri sunt corelate:

Paired Samples Correlations			
	N	Correlation	Sig.
pre-test & post-test	10	,965	,000

Tabelul nr. 4. Corelația pre-test și post-test pentru chestionarul de autoevaluare pentru studenți

Observăm o corelație puternică (0,965) și semnificativă ($p < 0,001$) între datele din pre-test și cele din post-test.

Indicăm în tabelul nr. 5. valoarea lui t :

Paired Samples Test

	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Pre-test – Post-test	-,238	,277	,877	-,436	-,396	-2,714	9	,024

Tabelul nr. 5. Valoarea lui t pentru chestionarul de autoevaluare pentru studenți

Tabelul nr. 5 ne oferă valoarea pentru t (-2,714) care este semnificativ la 0,00. Prin urmare, cum nivelul de semnificație este mai mic $< 0,005$, scorurile obținute de participanți în perioada post-experimentală sunt mai mari comparativ cu scorurile obținute în perioada pre-experimentală.

Luând în considerare datele prezentate în tabelele nr. 2, 3, 4 și 5, putem concluziona că nivelul mediu al dezvoltării competenței comunicative interculturale în perioada post-experimentală ($m = 3,86$) este semnificativ mai mare ($t = -2,714$, $df = 9$, p bidirecțional $< 0,005$) față de nivelul mediu al dezvoltării competenței comunicative interculturale în perioada pre-experimentală ($m = 3,62$). Această corelație puternic semnificativă, alături de celelalte date analizate într-o manieră calitativă, demonstrează eficiența și funcționalitatea experimentului formativ demarat.

Capitolul VIII – Concluzii argumentează impactul sistemului de activități didactice formative bazate pe conținuturi cognitive, acționale și atitudinale interculturale. De asemenea, acest capitol prezintă câteva concluzii referitoare la contribuțiile teoretice aduse în această lucrare. În primul rând, aducem în discuție personalizarea procesului de dezvoltare a competenței comunicative interculturale prin realizarea unor activități de infuzare curriculară cu elemente de interculturalitate pentru studenții de la specializarea engleză, anul II. Întrucât competența comunicativă interculturală constituie un concept dinamic și complex, s-a încercat nuanțarea problematicii modelării competenței comunicative interculturale în context formal.

În cadrul cercetării teoretico-fundamentale am oferit o definiție proprie a competenței comunicative interculturale care să corespundă particularităților contextului educativ și a nevoii de formare a viitoarelor cadre didactice. De asemenea, au fost oferite definiții și pentru alte sintagme cheie (documentele autentice, vorbitorul intercultural etc.) deoarece s-a urmărit particularizarea acestora pentru domeniul predării limbii engleze. O altă contribuție legată de cercetarea teoretică o reprezintă construirea unui cadru teoretic de fundamentare a modalității de modelare a competenței comunicative interculturale, prin valorificarea și integrarea celor două dimensiuni: componenta lingvistică și cea culturală.

În cadrul acestei cercetări a fost construit și valorificat un sistem de instrumente de analiză, majoritatea de concepție proprie. Trebuie să menționăm faptul că nu există în literatura de specialitate instrumente de analiză care să se axeze pe tema abordată în lucrarea de față.

Suntem de părere că diferitele componente ale competenței comunicative interculturale sunt interconectate, motiv pentru care nu putem asigura dezvoltarea exhaustivă

a unei componente ca mai apoi să ne axăm pe dezvoltarea unei alte componente. Acesta este motivul pentru care activitățile didactice formative nu au avut în vedere o valorificare simultană pe cele trei nivele (cognitiv, acțional și atitudinal).

Ultima secțiune a lucrării propune o serie de recomandări educaționale care să constituie posibile soluții pentru ancorarea programelor de formare inițială în contextul predării limbilor străine în tendințele actuale privind formarea profesională a cadrelor didactice din perspectiva modelării competenței comunicative interculturale.

Propunerile fac referire la:

- includerea în curriculumul formării inițiale la specializarea engleză a unei discipline opționale circumscrise domeniului predării limbii străine din perspectivă interculturală;
- utilizarea unor sisteme de activități de proiectare didactică axate pe valorificarea documentelor autentice în cadrul formării inițiale axate pe predarea altor limbi străine;
- simularea de activități în cadrul cărora se promovează interacțiunile interculturale, cel mai adesea prin *jocuri de rol*;
- organizarea unor schimburi de experiență în străinătate care să ofere studenților posibilitatea de a lua contact direct cu limba străină în cadrul educației formale;
- realizarea unor proiecte în cadrul cărora studenții să se implice activ în contexte formale și informale în vederea modelării competenței comunicative interculturale;
- se impune urmărirea în manieră explicită a dezvoltării competenței comunicative interculturale la studenții de la Facultatea de Litere din Cluj-Napoca, indiferent de specializarea acestora.

BIBLIOGRAFIE

- Al- S'ad, A. (2007). *Evaluation of Students' Attitudes Towards vocational Education in Jordan*. Malmö: Holmbergs.
- Albulescu, I. (2008). *Morală și educație*. Cluj-Napoca, Eikon
- Allemann-Ghionda, C. (2011). Comments on Intercultural Education in German Guidelines and Curricula, p. 49-68, în Grant C., Portera A. (coord.) *Intercultural and Multicultural Education: Enhancing Global Interconnectedness*. New York, London: Routledge.
- Alptekin, C. (1996). Target-language culture în EFL materials în Hedge, T. Whitney, N., *Power, Pedagogy & Practice*. Oxford: Oxford University Press.
- Arasaratnam, L.A., Doerfel, M.L. (2005). Intercultural communication competence: Identifying key components from multicultural perspectives în *International Journal of Intercultural Relations, Elsevier*, 29/ p. 137–163
- Atay, D., Kurt, G., Camlibel, Z., Ersin, P., Kaslioglu, O. (2009). The Role of Intercultural Competence in Foreign Language Teaching, special issue în *Journal of the Faculty of Education, Inonu University*, vol. 10, nr. 3, p. 123-135.
- Balaș, E. (2013). Competența interculturală a cadrului didactic în V. Chiș, M. Bocoș (coord.) *Profesorului Miron Ionescu la 80 de ani. Viața și opera*. Volum aniversar. Editura Eikon: Cluj-Napoca.
- Bardovi-Harlig, K. et al. (1996). Developing pragmatic awareness: closing the conversation în Hedge T., Whitney N. (coord.) *Power, Pedagogy and Practice*. Oxford: Oxford University Press.
- Bârlogeanu, L. (2007). Perspectiva interculturolingvistică în didacticile limbilor materne- între real, ideal și coșmar în Bârlogeanu L. (coord.) *Interculturalitate – Studii, cercetări, experiențe*. București: Editura Universității din București.
- Bârlogeanu, L., (2002). Paradigma educațional-umanistă în contextul postmodernității în Păun, E., Potolea, D., *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*. Iași: Editura Polirom.
- Beacco, J.-C., Byram, M., Cavalli, M., Coste, D., Cuenat, M.E., Goullier, F., Panthier, J. (2010). *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education*. Document prepared for the Policy Forum "The right of learners to quality and equity in education – The role of linguistic and intercultural competences". Geneva: Language Policy Division.

- Beacco, J.-C., Byram, M., Coste, D., Fleming, M. (coord.) (2009). *Multicultural Societies, Pluricultural People and the Project of Intercultural Education*. Strasbourg: Language Policy Division.
- Beck, C., Kosnik, C. (2006). *Innovations in Teacher Education: A Social Constructivist Approach*. Albany: State University of New York Press.
- Bennett, M.J. (1998). *Basic Concepts of Intercultural Communication: Selected Readings*. USA, UK: Intercultural Press.
- Bocoș, M. (2013). *Instruirea interactivă. Repere axiologice și metodologice*. Iași: Editura Polirom.
- Bocoș, M., Chiș, V. (2013). *An integrated Approach to Curricular Contents. Particular Features for Primary Schools*. UK: Cambridge Scholars Publishing.
- Bocoș, M., Manea, D., Stan, C. (coord.) (2010). *Educație, religie și folclor. Confluente culturale*. Cluj-Napoca: Editura Eikon.
- Bocoș, M. (2008). *Didactica disciplinelor pedagogice : un cadru constructivist*, ediția a 3-a. Pitești: Paralela 45.
- Bocoș, M. (2003), *Cercetarea pedagogică. Suporturi teoretice și metodologice*. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.
- Botkin, W. J., Elmand, M., Malița, M. (1981). *Orizontul fără limite al învățării. Lichidarea decalajului uman*. București: Editura Politică.
- Braine, G. (2013). The Non-native Speaker movement and its Implications for ELT in Asia, p. 12-25, în Zacharias, N. T., Manara, C., (coord.) *Contextualising the pedagogy of English as an International Language: Issues and Tensions*. UK: Cambridge Schollars Publishing.
- Buckingham, D. (2003). *Media education. Literacy, learning and contemporary culture*. UK: Polity Press Cambridge, USA: Blackwell Publishing Ltd.
- Budean, V., Lohănel, D. (2005). *Formarea, educația continuă și calificarea profesională*. Iași: Editura Junimea.
- Byram, M. (1997). *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence*. UK, USA, Canada, Australia, South Africa: Multilingual Matters Ltd.
- Byram, M. (2009). Intercultural Competence in Foreign Languages. The Intercultural Speaker and the Pedagogy of Foreign language Education în Deardorff D. (coord.) *The Sage Handbook of Intercultural Competence*. USA, UK, India, Singapore: Sage Publications Inc.

- Byram, M., (2008). *From Foreign Language Education to Education for Intercultural Citizenship. Essays and Reflections*. UK, USA, Canada: Multilingual Matters.
- Byram M., Morgan C., & Colleagues (1994). *Teaching and Learning Language and Culture*. UK, USA, Australia: Multilingual Matters Ltd.
- Byram, M. (2003). On Being 'Bicultural' and 'Intercultural' în Alred G., Byram M., Fleming M. (coord.) *Intercultural Experience and Education*. UK, USA, Canada, Australia: Multilingual Matters Ltd.
- Byram, M., Nichols, A., Stevens, D. (2001). *Developing Intercultural Competence in Practice*. UK, USA, Canada, Australia: Multilingual Matters Ltd.
- Hu, A., Byram, M. (2008). *Intercultural competence and foreign language learning. Models, empiricism, assessment*. Tübingen, Germany: Narr.
- Candelier, M., Camilleri-Grima, A., Castellotti, V., de Pietro J. F., Lőrincz, I., Meißner, F.Z., Noguerol, A., Schröder-Sura, A. (2012), A Framework of Reference for Pluralistic Approaches to Languages and Cultures. Competences and resources. Strasbourg Cedex: Council of Europe Publishing.
- Coperias-Aguilar, M. J. (2009). Intercultural communicative competence on the context of the European higher education area. *Language and Intercultural Communication*, 9, p. 242–255.
- Chiş, V. (2005). *Pedagogia contemporană – pedagogia pentru competențe*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință
- Chiş, V., (2006). Noul Curriculum – curriculum pentru competențe în Chiş V., Diaconu M. (coord.), *Didactica universitară*. Cluj-Napoca: Editura Argonaut.
- Ciobanu O., Păduraru M. E., Stăiculescu C., Richițeanu-Năstase R. (2010). Fundamentele teoretice ale educației interculturale în Ciobanu O., Cozărescu M. (coord.) *Manual de educație interculturală*, ediția a II-a. București: Editura ASE.
- Ciolan, L. (2000). *Învățarea integrată : fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*. Iași: Polirom
- Clouet, R. (2012). *Studying the role of intercultural competence in language teaching in upper secondary education in the Canary Islands, Spain*, p. 309-334, OnOmázein 26 (2012/2).
- Corbett, J. (2003). *An Intercultural Approach to English Language Teaching*. UK, USA, Canada, Australia: Multilingual Matters Ltd.

- Corbett, J. (2010). *Intercultural Language Activities with CD-ROM*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Cosma, M., Cosma, B. O. (2006). *Educația interculturală: de la teorie la practică*. Sibiu: Editura Universității Lucian Blaga.
- Coșeriu, E. (1999). *Introducere în lingvistică*, traducere de Elena Ardeleanu și Eugenia Bojoga, ediția a II-a. Cluj-Napoca: Editura Echinocțiu.
- Cotrău, D. (2003). Linguistic Encoding of Youth Ideology by the Romanian Teen Magazines for Girls, *Journal for the Study of Religions and Ideologies*, No. 6/ 2003, p. 29-48
- Cotrău, D. (2004). The Culturally Situated Young Romanian Viewer and the New Television, *Journal for the Study of Religions and Ideologies*, nr. 8/ 2004, p 23-30
- Cozărescu, M., Ștefan, L. R., Stăiculescu, C. (2010). Competențele profesioniștilor în domeniul comunicării și educației interculturale în Ciobanu O., Cozărescu M. (coord.) *Manual de educație interculturală*, ediția a II-a. București: Editura ASE.
- Cozma T., Butnaru S., Cucuș C. (2001). *Educația interculturală. Ghid pentru formatori*. Iași: Ed. Erola.
- Cozma, T.(coord.) (2001). *O nouă provocare pentru educație : Interculturalitatea*. Iași: Editura Polirom.
- Cucuș, C. (2008). *Teoria și metodologia evaluării*. Iași: Polirom.
- Cushner, K., Mahon, J. (2009). Developing the Intercultural Competence of Educators and their Students în Deardorff D. K. (coord.) *The SAGE Handbook of Intercultural Competence*. UK, USA, India, Singapore: Sage Publications.
- Dassen, P., Perregaux, C., Rey, M., (1999). *Educația interculturală. Experiențe, politici, strategii*. Iași: Editura Polirom.
- Deardorff, D. (2009). *The Sage Handbook of Intercultural Competence*. USA: SAGE Publications Inc.
- Deardorff, D. (2004). *The identification and assessment of intercultural competente as a student outcome of international education at institutions of higher education in the United States*. Teză de doctorat nepublicată. Raleigh: North Carolina State University.
- Delors, J. (coord.) (2000). *Comoara lăuntrică. raportul către UNESCO al Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul XXI*. Traducere Andreiescu R, Gheo R.P. Iași: Editura Polirom.
- Dinu, M. (2010). *Fundamentele comunicării interpersonale*. București: Editura All.

- Dogancay-Aktuna, S. (2005). Intercultural Communication in English language teacher education, *ELT Journal*, vol. 59/2 Aprilie 2005, Oxford University Press.
- Dooly, M. (2006). Integrating Intercultural Competence and Citizenship Education into Teacher Training: a Pilot Project, *Citizenship Teaching and Learning*, vol. 2, no.1
- Dypedahl, M. (2007), Interkulturell kompetanse og kravet til språklæreren, *Fokus på språk* 2/2007, Fremmedspråksenteret.
- Edmundson, A. (2007). *Globalized E-Learning. Cultural Challenges*. UK, USA: Idea Group Inc.
- Ellis, R. (2003). *Task-based Language Learning and Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Fantini, A., (2000). A central concern: Developing intercultural communicative competence. *School for International Training Occasional Papers Series, Inaugural Issue*, p. 25-42.
- Fisher, E., Gonzalez, Y.S., Malfran, Y.L.M., Calzadilla, D.P. (2013). The Value of Social Psychology: Working with Local Communities in Santiago de Cuba in 2012, p. 276- 298. *Business and Economic Research*, vol. 3, nr. 1, iunie.
- Fiske J. (1990). *Introduction to communication studies*, ediția a II-a. London, New York: Routledge.
- Freeman-Larsen, D., (2000). *Techniques and Principles in Language Teaching*, ediția a II-a. Oxford, New York: Oxford University Press.
- Gasner, C. (2009). *Dimensiuni și posibilități de structurare din perspectivă interculturală a comunicării educaționale* – Teză de doctorat (Iași).
- Gavreliuc, A. (2011). *Psihologie interculturală. Repere teoretice și diagnoze românești*. Iași: Polirom.
- Gay, G. (2000). *Culturally Responsive Teaching. Theory, research and practice*. New York, USA: Teachers College Press.
- Goodwin, W. L., Goodwin, L. D. (1996). *Understanding Quantitative and Qualitative Research in Early Childhood Education*. New York: Teachers College Press.
- Grant, C., Portera, A. (coord.) (2011). *Intercultural and Multicultural Education: Enhancing Global Interconnectedness*. New York, London: Routledge.
- Grant, C., Brueck, S., (2011). A Global Invitation: Toward the Expansion of Dialogue, Reflection and Creative Engagement for Intercultural and Multicultural Education, p. 3-11, în Grant C., Portera A. (coord.). *Intercultural and Multicultural Education: Enhancing Global Interconnectedness*. New York, London: Routledge.

- Guilherme, M. (2000). Intercultural competence, p. 297-300, în Byram, M. (coord.) *Routledge Encyclopedia of Language Teaching and Learning*. UK, USA, Canada: Routledge.
- Gupta, A. S. (2003). Changing the focus: A discussion of the dynamics of the intercultural experience, în Alred G., Byram M., Fleming M. (coord.) *Intercultural Experience and Education*. UK, USA, Canada, Australia: Multilingual Matters Ltd.
- Harris, A.S., Bruster, B., Peterson, B., Shutt, T., (2010). *Examining and Facilitating Reflection to Improve Professional Practice*. UK : Rowman & Littlefield Publishers Inc.
- Hall, E. (1981). *The Silent Language*. New York: Anchor Books Doubleday.
- Harmer, J. (2007), *How to Teach English* (with DVD). London: Pearson Longman.
- Hirsch, E. D. Jr., Kett, F. Joseph, Trefil, James S., (1988). *Cultural Literacy: What Every American Needs to Know*. Boston: Houghton Mifflin.
- Ionescu, M. (2010). Educația și dimensiunea sa culturală, p. 158-169, *The Journal of Didactics*, vol. 1, nr. 2
- Ionescu, M., (2007). *Instrucție și educație*, ediția a 3-a. Arad: Vasile Goldiș University Press.
- Ionescu, M., Chiș, V. (2001). Metodologia activității didactice între rutină și creativitate, p. 123-160, în Ionescu Miron, Radu Ioan (coord.) *Didactica Modernă*. Editura Dacia: Cluj-Napoca.
- Iucu, R. (2007). Calitate și formare – dimensiunea multiculturală a proceselor de asigurare a calității în sistemele de formare a personalului didactic în Bârlogeanu L. (coord.) *Interculturalitate – Studii, cercetări, experiențe*. București: Editura Universității din București.
- Jenkins, J., (2000). *The Phonology of English as an International Language*. Oxford: Oxford University Press.
- Johnstone, Young T., Sachdev, I. (2011). Intercultural communicative competence: exploring English language teachers' beliefs and practices. *Language Awareness* 20/2: 81-98.
- Jokikokko, K. (2010). *Teachers' Intercultural Learning and Competence*, OULU Acta Univ. Oulu E114, Trampere: Juventus Print.
- Jordan, G. (2004). *Theory Construction in Second Language Acquisition*. Amsterdam & USA: John Benjamins B.V. Publishing Co.
- Kaila, H.L. (2006). *Industrial and Organizational Psychology*, vol II. India: Kalpaz Publications.
- Kecskes, I. (2002). *Situation-bound utterances in L1 and L2*. Berlin: Walter de Gruyter GmbH & co.

- Kecskes, I., Papp, T., (2000). *Foreign Language and the Mother Tongue*. USA: Erlbaum Associates Inc.
- Koshy, V. (2010). *Action Research for Improving Educational Practice: A step-by-step guide, ediția a II-a*. London, California, India, Singapore: SAGE Publication Inc.
- Kramersch, C. (2011). The symbolic dimensions of the intercultural, p.354-367. *Language Teaching*, Volum 44, nr. 3.
- Kramersch, C. (2003). *Teaching Language Along the Cultural Faultline* în Lange, L. D., Paige, M. R. (coord.) *Culture as the Core: Perspectives on Culture in Second Language Learning Education*. USA: Information Age Publishing Inc.
- Kramersch, C. (1998) *Language and culture*. Oxford: Oxford University Press.
- Kramersch, C. (1991). Culture in language learning: A view from the United States, p. 217-240 în De Bot, K., Ginsberg, R. B., Kramersch, C. (coord.) *Foreign language research in cross-cultural perspective*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Lange, L. D., Paige, M. R. (2003). *Culture as the Core: Perspectives on Culture in Second Language Learning Education*. USA: Information Age Publishing Inc.
- Liddicoat, A. J., Scarino, A. (2013). *Intercultural Language Teaching and Learning*. West Sussex, UK: Blackwell Publishing, John Wiley & Sons.
- Lightbown, M.P., Spada, N. (1993). *How Languages are Learned*. Oxford: Oxford University Press.
- Literat, R. (2004). *Dimensiuni ale comunicării în limba străină*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință.
- Lixian J., Cortazzi M., (2013). *Researching Intercultural Learning*. UK, USA: The Palgrave Macmillan.
- Malgorzata, J. (2011). The Attitudes of English Teachers Towards Developing Intercultural Communicative Competence, p. 63-76, în Arabski J., Wojtaszek A. (coord.), *Aspects of Culture in Second Language Acquisition and Foreign Language Learning*, Heidelberg: Springer-Verlag.
- Manjarrés, N. B. (2009). Intercultural Competence: Another Challenge, în *PROFILE 11*, p.143-158, ISSN 1657-0790, Universidad del Norte, Colombia.
- Martinelli, S., Taylor, M. (coord.) (2003). *Învățarea interculturală. T-Kit*, nr. 1. Strasbourg: Council of Europe Publishing.

- Melvin, B. S., Stout, D. F. (1990). Motivating language learners through authentic materials în Rivers, W. M. (coord.) *Interactive Language Teaching*, a IV-a ediție. Cambridge: Cambridge University Press.
- Meyer, G. (2000). *De ce și cum evaluăm*, traducere Diana Samarineanu. Iași: Polirom.
- Meyer, M. (1991). Developing Transcultural Competence: Case Studies for Advanced Language Learners, p. 136-158 în Buttjes, D., Byram, M. (coord.) *Mediating Languages and Cultures: Towards an Intercultural Theory of Foreign Language Education*. UK, USA: Multilingual Matters Ltd.
- Nedelcu, A. (2008). *Fundamentele educatiei interculturale*. Iași: Editura Polirom.
- Pajak-Wazna, E. (2013). Teachers' Intercultural Competence and Teacher Education – A Case of Poland, *Annual International Interdisciplinary Conference*, 24-26 April, Azores, Portugal – Proceedings.
- Păun, E. (2007). Interculturalitatea – De la cultura de aparență la cea de referință în L. Bârlogeanu (coord.). *Interculturalitate – Studii, cercetări, experiențe*. București: Editura Universității din București.
- Păun, N., Troc, G. (2006). *Culture, multiculturality, interculturality at Babeș-Bolyai University. A significant European Experience*. Cluj-Napoca: Editura Fundației pentru Studii Europene.
- Păuș, V.A. (2010). *Comunicare interetnică și interculturală*. București : Ars Docendi.
- Petruș, R., Bocoș, M. (2014). *Modelarea competenței comunicative interculturale în cadrul formării inițiale. Investigații în cadrul seminarului Didactica limbii engleze – acceptat spre publicare în cadrul conferinței Diversitate culturală și limbaje de specialitate – mize și perspective*, 25-26 septembrie 2014, Universitatea Babeș-Bolyai și Universitatea Tehnică, Cluj-Napoca.
- Petruș, R., Tomescu-Baciu S. (2014). Cultural Accommodation in Learning and Teaching the Norwegian Language in Cluj-Napoca, volumul 6, nr. 1 (2014) *Revista Română de Studii Baltice si Nordice. ISSN online: 2067-225X*.
- Petruș, R. (2014a). Assessing Intercultural Communicative Competence, p.137-146, în *Studia Universitatis: Philologia*, 1/2014.
- Petruș, R. (2014b). *Developing Intercultural Communicative Competence through Sayings – acceptat spre publicare în cadrul conferinței Constructions of Identity VII- Contemporary Challenges*, 24-26 octombrie 2013, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca.

- Petruș, R., Bocoș. M. (2013). Teaching Culture and Language in an Integrated Way. A Perspective on an Initial Teacher Training Program în Munteanu S., Bretan B. (coord.), *Diversitate culturală și Limbaje de Specialitate –mize și perspective*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință.
- Petruș, R. (2013b), *Ghid de bune practici - Didactica limbii engleze - Proiect POSDRU/87/1.3/S/63709*. București: Editura Matrix Rom.
- Piepenburg, K. (2011). *Critical Analysis of Hofstede's Model of Cultural Dimensions*. Germania, Grin Verlag.
- Pilz, M. (2012). *The Future Vocational Education and Trening in a Changing World*. Berlin: Verlag Springer.
- Popa, N., Antinesei, L. Labăr, A. (2009). *Ghid pentru cercetarea educației*. Iași: Polirom.
- Popescu, T. (2007). Valențele formativ-informative ale predării limbilor moderne cu ajutorul calculatorului, p. 370-377, în Voiculescu, F., *Schimbări de paradigmă în științele educației*. Alba-Iulia: Editura Aeternitas.
- Portera, A. (2011). Intercultural and Multicultural Education: Epistemological and Semantic Aspects în Grant C., Portera A. (coord.) *Intercultural and Multicultural Education: Enhancing Global Interconnectedness*. New York, London: Routledge.
- Rajagopalan, K. (2005). Non-native speaker teachers of English and their anxieties: Ingredients for an experiment in action research, p. 283-303, în Llorca, Enric (coord.) *Non-Native Language Teachers: Perceptions, Challenges, and Contributions to the Profession*. Boston, MA: Springer.
- Regan, T., Osborn, T.A. (2002). *The foreign language educator in society: toward a critical pedagogy*. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates
- Rey-Von Allmen, M. (2011). The Intercultural Perspective and its Development Through Cooperation With the Council of Europe în Grant C., Portera A. (coord.) *Intercultural and Multicultural Education: Enhancing Global Interconnectedness*. New York, London: Routledge
- Richardson, V. (1997). Constructivist Teaching and Teacher Education, Theory and practice în Richardson V. (coord.) *Constructivist teacher education: building a world of new understandings*. London: Falmer Press.
- Risager, K. (2006). *Language and Culture Pedagogy: From a National to a Transnational Paradigm*. UK, USA, Canada, Australia: Multilingual Matters Ltd.

- Rodman, R. W. (2010). *Tuning in American Narrative Television Music*. New York, Oxford: University Press Inc.
- Rogers, M.E., Hart, B.W. (2002). The Histories of Intercultural, International and Development Communication în Gudykunst G. W., Mody Bella (coord.), *Handbook of International and International Communication*, ediția a II-a. USA, UK, India: Sage Publications Inc.
- Rubdy, R. (2003). Selection of Materials în Tomlinson B. (coord.) *Developing Materials for language Teaching*. London, New York: Continuum.
- Russell, T., Korthagen, F. (1995). *Teachers who teach teachers*. London: Falmer.
- Saldana, J. (2013). *The Coding manual for calitative researchers*, ediția a II-a. London, California, New Delhi: SAGE Publications Ltd.
- Säljö, R. (2000). *Lärande i praktiken*. Stockholm: Nordsteds
- Saville-Troike, M. (1982). *The ethnography of communication: an introduction*, ediția a III-a. USA, UK, Australia, Germany: Blackwell Publishing Ltd.
- Schirmer, R. D. (2011). I'm Not Alone. Empowering Non-Native English Speaking Teachers to Challenge the Native Speaker Myth în Johnson K. E., Golombek P. R. (coord.) (2011), *Research on Second language Teacher Education. A Sociocultural perspective on Professional Development*. New York, UK: Routledge.
- Sercu L. (2010). Assessing Intercultural Competence: More Questions than Answers în Amos Paran, Lies Sercu (coord.) *Testing the Untestable in Language Education*. UK, USA, Canada: Multilingual Matters Ltd.
- Sercu, L. et al. (2005). *Foreign Language Teachers and Intercultural Competence. An International Investigation*. Multilingual Matters Ltd, UK, USA, Canada
- Sercu, L. (2005). Teaching Foreign Languages in an Intercultural World în Sercu L. et al. (coord) *Foreign Language Teachers and Intercultural Competence. An International Investigation*. UK, USA, Canada: Multilingual Matters Ltd.
- Sharifian, F., (2011). *Cultural Conceptualizations and Language*. Philadelphia: John Benjamin Publishing Company.
- Skela, J. (2004). Training Pre-Service Language Teachers, p. 157-170, în Komar Smiljana, Mozetič Uroš (coord.) *Studies in the English Language and Literature in Slovenia*, Volume I/1-2, Birografika Bori, Ljubljana.
- Stan, C. (2001). *Autoevaluarea și evaluarea didactică*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.

- Steele, R. (1996). Developing intercultural competence through foreign-language instruction: Challenges and choices în James E. Alatis, et. al (coord.) *Georgetown University Round Table on Languages and Linguistics 1996. Linguistics, language acquisition, and language variation: current trends and future prospects*. Washington D.C.: Georgetown University Press.
- Stoof, A., Martens, R. L., van Merriënboer, J. J. G., & Bastiaens, T. J. (2002). The Boundary Approach of Competence: A Constructivist Aid for Understanding and Using the Concept of Competence. *Human Resource Development Review*, 1(3), p. 345-365.
- Strauch, A., Jütten, S., Mania, E. (2010). *Identificarea competențelor în educația continuă. Aplicare conceptuală a instrumentelor și metodelor*. Traducere Raluca Ciortan. Timișoara: Ed Mirton.
- Svalberg, A.M.-L. (2009). Engagement with language: developing a construct. *Language Awareness* 18/3-4: 242-258, *Special Issue: Engaging with language*. Selected papers from the 9th International Conference of the Association for Language Awareness, University of Hong Kong, June 2008
- Trif, L. (2012). *Didactica din perspectiva centrării pe elev. Suport pentru dezbateri*. Academia de vară: Alba Iulia, Universitatea "1 Decembrie 1918".
- Troncoso, C. R. (2010). The Effects of Language Materials on the Development of Intercultural Competence în Brian Tomlinson, Hitomi Masuhara (coord.) *Research for Materials Development in Language Learning: Evidence for Best Practice*, London: Continuum International Publishing Group.
- Van Dijk, T., Ting-Toomey, S., Smitherman, G., Troutman, D. (2000). Discourse Ethnicity, Culture and Racism în Van Dijk Teun (coord.) *Discourse as Social Interaction. Discourse Studies: A multidisciplinary Introduction*, volum 2. UK, London: Sage Publications.
- Vannestttål, M.E., Vannestttål, A. (2013). *Världen i klasserommet. Tematisk engelskundervisning med litteratur, film och internet*. Lund: Studentlitteratur.
- Văideanu, G. (1996). *UNESCO 50 – educație*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Voiculescu, F., *Paradigma abordării prin competențe. Suport pentru dezbateri*. Academia de vară, Universitatea 1 decembrie 1918, Alba Iulia, 2011.
- Williams, R. (1983). *Culture and Society, 1780-1950*. USA: Columbia University Press.

- Williams, T. R. (2005). Exploring the Impact of Study Abroad on Students' Intercultural Communication Skills: Adaptability and Sensitivity. *Journal of Studies in International Education Winter*, vol. 9 no. 4, 356-371. <http://jsi.sagepub.com/content/9/4/356.short>
- Wong, L.(2009), *Essential learning skills*. USA: Cengage Learning.
- Woodin J. (2013). *Native or intercultural speaker* în Sharifian F., Jamarani M., (coord.) *Language and Intercultural Communication in the New Era*. New York: Taylor and Francis, Routledge.
- Yoshita, M. (2010) *Intercultural Communication: A Reader* în L. A. Samovar, E. Porter, R., E. R. McDaniel (coord), ediția a 7-a. USA: Wadsowrth Cengage Learning.
- Zhou, Y. (2011). *A Study Of Chinese University EFL Teachers and Their Intercultural Competence Teaching*. Electronic Theses and Dissertations. Paper 428.
- ***(2008). Programul național: Dezvoltarea competențelor de evaluare ale cadrelor didactice (DeCeE), Eurostandard, București,
- ***(2005). Metodologia de realizare a Cadrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior. Ghid de aplicare.
- *** (2009). Programe școlare la limba engleză. Ministerul Educației.

WEBOGRAFIE:

1. Alexandru F. (2010). Teză doctorat rezumat online: *Dialogul intercultural în predarea limbilor străine. Spre o pedagogie a diversității socioculturale*, <http://www.unibuc.ro/studies/Doctorate2010Martie/Alexandru%20Florentina%20-%20Interventii%20cognitiv-comportamentale%20in%20depresie/rezumat1.pdf>, (accesat în 7 mai 2012)
2. *Argonauts of Europe*, <http://www.respect-network.org/argo/information.asp>, (accesat în 2 martie 2014)
3. Byram, M., Gribkova, B., Starkey, H. (2002). *Developing the Intercultural Dimension in Language Teaching. A Practical Introduction for Teachers*. Strasbourg: Council of Europe. Language Policy Division. http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/guide_dimintercult_en.pdf, (accesat 10 iunie 2012).
4. *Cadrul european al calificărilor* (2008), http://ec.europa.eu/eqf/terms_en.htm (accesat în 12 octombrie 2012)

5. *Carta Albă a Dialogului Intercultural* (2008), http://www.coe.int/t/dg4/intercultural/Source/Pub_White_Paper/White%20Paper_final_revised_EN.pdf, (accesat în 9 octombrie 2012)
6. Communication from the Commission to the Council, The European Parliament, The Economic and Social Committee and The Committee Of The Regions. Brussels, 24.07.2003. <http://medikuntzakoikasleak.files.wordpress.com/2008/12/pluri.pdf>. (accesat în 12 ianuarie 2014).
7. Comunicatul Comisiei Europene către Consiliul și Parlamentul European (3 august 2007, com 2007/392 final) http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11101_ro.htm, (accesat în 13 aprilie 2014)
8. Consiliul Europei 2003, <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=320464&SecMode=1&DocId=863266&Usage=2>, (accesat în 11 aprilie 2014)
9. Deardorff, K. D. (2006). Identification and assessment of intercultural competence as a student outcome of internalization, *Journal of Studies in International Education*, 10 (3), 241-266; http://www.truworld.ca/_shared/assets/Identification-and-Assessment-Intercultural-Competence29342.pdf, (accesat în 12 februarie 2013)
10. Dombi, J. (2013). *A Mixed-Method Study on English major's Intercultural Communicative Competence*. Teză de doctorat. http://ies.btk.pte.hu/files/tiny_mce/PhD/dombi_judit_disszertacio.pdf, (accesat în 2 mai 2013)
11. Emert, H. A. (2008). *Developing Intercultural Competence through Teaching Abroad with Fulbright*. [http://www.google.ro/books?hl=ro&lr=&id=EAQgoqK5VVoc&oi=fnd&pg=PR1&dq=Emert+H.+A.+\(2008\).+Developing+Intercultural+Competence+through+Teaching+Abroad+with+Fulbright.+USA:+ProQuest.&ots=P_PhYJP1m0&sig=sgP2MXspqoNTGx7UghcOraPcso&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false](http://www.google.ro/books?hl=ro&lr=&id=EAQgoqK5VVoc&oi=fnd&pg=PR1&dq=Emert+H.+A.+(2008).+Developing+Intercultural+Competence+through+Teaching+Abroad+with+Fulbright.+USA:+ProQuest.&ots=P_PhYJP1m0&sig=sgP2MXspqoNTGx7UghcOraPcso&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false), (accesat în 3 noiembrie 2013)
12. „ET 2020”, <http://www.gnac.ro/wp-content/uploads/downloads/2012/02/Concluziile-Consiliului-din-19-noiembrie-2010-privind-educa%C8%9Bia-%C3%AEn-spiritul-dezvolt%C4%83rii-durabile.pdf>, (accesat în 15 aprilie 2014)
13. *European Profiling Grid* (<http://egrid.epg-project.eu/en/egrid>), (accesat în 10 martie 2014)

14. Fleming, M. (2010). *The Aims of Language Teaching and Learning* http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/ListDocs_Geneva2010.asp#P58_2278, (accesat în 7 octombrie 2013)
15. FREPA, <http://carap.ecml.at>, (accesat în 11 ianuarie 2013)
16. Gay, G. (2002). Preparing for Culturally Responsive Teaching, p. 106-116, *Journal of Teacher Education*, vol. 53, Nr. 2, March/April 2002, <http://www.sagepub.com/eis/Gay.pdf>, (accesat în 22 mai 2014)
17. Grigore E., Macri C. (2011). *Stiluri de predare, stiluri de învățare*. Modul 2, http://mentoratrural.pmu.ro/sites/default/files/ResurseEducationale/63055_modul_3_stiluri%20invtare_final.pdf (accesat în 19 mai 2014)
18. Joița E., Ilie V., Mogonea R., Frășineanu E., Popescu M., Mogonea F., Ștefan M., Bunăiașu C. (2007). *Profesorul și alternativa constructivistă a instruirii. Material – suport pedagogic pentru studenții – viitori profesori*. http://cis01.ucv.ro/DPPD/profesorul%20_si_alternativa_constructivista_a_instruirii.pdf, (accesat în 9 iunie 2014)
19. Kelly M., Grenfell M. et al. (2004). *Profilul european al formării profesorului de limbi moderne. Cadru de referință*. Comisia Europeană pentru Educație și Cultură, Universitatea din Southampton, 2004, traducere din limba engleză în limba română: Anca-Mariana Pegulescu, 2007, <http://cpescmdlib.blogspot.ro/2013/11/ue-intari-noi-noiembrie-2013.html>, (accesat în 7 martie 2012)
20. Mogonea F., Ștefan M. A. (2014). *Personal Reflection and Language Learning*. Journal Plus Education, p. 298-311, vol. X, nr. 1. www.uav.ro/jour/index.php/jpe/issue/download/21/30, (accesat în 8 iunie 2014)
21. Recomandarea 2006/962/EC - http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11090_ro.htm, (accesat 8 septembrie 2013)
22. Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Europei din 18 decembrie 2006 - http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/ll-learning/keycomp_en.pdf, (accesat în 7 octombrie 2013)
23. Rocher, G. (1969), *Introduction à la sociologie générale*, Tome 1, <http://www.international.gc.ca/cfsi-icse/cil-cai/magazine/v02n01/doc3-eng.pdf>, (accesat în 15 octombrie 2012)

24. Scarino, A. (2009). *Assessing Intercultural capability: teacher and researcher perspectives*. Paper presented at the 17th AFMLTA Biennial National Languages Conference, Sydney, 9-12 July, http://www.slideshare.net/MLTANSW/assessing-intercultural-capability-8709?from_search=28, (accesat în 11 octombrie 2012)
25. Sinicrope, C., Norris, J. Watanabe, Y. (2007). *Understanding and Assessing Intercultural Competence: A Summary of Theory, Research, and Practice* (Technical Report for the Foreign Language Program Evaluation Project), *Second Language Studies*, 26(1), Fall pp. 1-58, 2007. [http://www.hawaii.edu/sls/uhwpesl/26\(1\)/Norris.pdf](http://www.hawaii.edu/sls/uhwpesl/26(1)/Norris.pdf), (accesat în 3 mai 2012)
26. Stoof, A. (2005). *Tools for the Identification and Description of Competencies*, Teză, Open University of Nederland. Accesat în 2 februarie 2013 pe http://www.ou.nl/documents/Promoties-en-oraties/Promoties/Promoties2005/Proefschrift_Angela_Stoof.pdf, (accesat în 12 februarie 2012)
27. Strategia de la Copenhaga – http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/vocational_training/ef0018_ro.htm, (accesat 15 mai 2014)
28. Strategia Lisabona - http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/general_framework/c10241_en.htm, (accesat 15 mai 2014)
29. Șerbănescu, L. E. (2011). Teză de doctorat: *Educatorul și exigențele socio-profesionale*, București, http://www.unibuc.ro/studies/Doctorate2011August/Serbanescu%20Laura%20-%20Educatorul%20si%20exigentele%20socio-profesionale/Laura_Serbanescu_Rezumat_TEZA_DE_DOCTORAT.pdf, (accesat în 5 iunie 2014)
30. TICKLE - http://www.tickle-project.eu/project/documents/final_reports/Gyor_Partner_Final_Report.pdf, (accesat în 9 aprilie 2014)
31. UNESCO (2013). *Intercultural Competences. Conceptual and Operational Framework*. <http://unesdoc.unesco.org/images/0021/002197/219768e.pdf>, (accesat în 17 martie 2014)
32. UNESCO (2009). World Report No. 2: *Investing in Cultural Diversity and Intercultural Dialogue*. Paris: UNESCO. <http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001852/185202e.pdf>, (accesat în 15 aprilie 2013)
33. www.dexonline.ro (accesat în 3 iunie, 7 iunie, 13 iunie 2014)
34. www.merriam-webster.com (accesat în 2 mai 2014)